

מנחם בגין אינו רוצה שיקרה ליובל נאמן, ערב כניסתו לממשלה, מה שקרה ליצחק רבין ולאהרון אבו-חצירא

כוכב נאמן

כדי שהעומד בראשה, יוסף שריג, יקבע את גובה התשלום.
כבר בשלב זה מעורר הסיפור כמה תמיהות.
בשנת 1978 היה נאמן אישיות ציבורית מוכרת ולא רק מדען בעל שם עולמי. הוא היה יועץ-לשעבר לשר-הביטחון, שימרון פרס, ותומך בליכוד בבחירות 1977. רק בתחילת 1891 התחילה חקירת המישטרה, כאשר נאמן היה למנהיג פוליטי של תנועה ימנית קיצונית, שקראה לפוצץ את הסכסוך-שלום עם מצריים ולעצור את הנסיגה בסיני. כלומר, במשך יותר משנתיים לא דיווח נאמן על חשבונות שבסכסס. אם הוא דיווח לפני כן, לא ברור מדוע התעכבה החקירה.

התמיהה השניה קשורה בדרך טיפולו של האגף למטבע-חוץ בבנק-ישראל. העולם הזה פנה לדובר בנק-ישראל כי תחילת חודש יולי, וביקש לברר מתי תודע ההחלטה אם להעמיד את נאמן לדין או להטיל עליו כופר. כך ביולי הודיע דובר בנק-ישראל, שאין מוסרים כל אינפורמציה על החומר המגיע והיוצא מהפיקוח על מטבע-חוץ, כי יש סודיות מוחלטת על דיוני הוועדה. למחרת היום הובא התיק לישיבת ועדת-הכופר, וכאשר חזר היועץ המישפטי מחו"ל, ביום החמישי שעבר, הוא הכריע שלא להעמיד לדין את נאמן. גם אם התיק היה בטיפול לפני כן, אין ספק שהעובדה שהמידע הגיע להעולם הזה זירזה את הטיפול לסגירת התיק, כדי למנוע מצב מביך, ושכתוצאה מלחץ ציבורי לא יוכל נאמן להיות שר, כל עוד מתנהלת נגדו חקירה.

משמעות העיכוב היתה שראש-הממשלה, מנחם בגין, לא יכול היה להרחיב את ה

כוכב נאמן בארצות-הברית, לשם נכנס כסף מהרצאות ומייעוץ באוניברסיטה בלא היה תר מהמפקח על מטבע-חוץ באוצר. הבנק היה בעיר אוסטין שבמדינת טקסס, ועברו בו סכומים של עשרות אלפי דולרים.

עיכוב בחקירה

בשנת '78 הופסקה העברת הכסף ל-חשבון, אולי אחרי שמישהו דיווח על-כך ונאמן לא רצה להמשיך בהסתבכותו. אפשרות זו היא סבירה ביותר, משום ש-חודשים אחדים קודם לכן התנהלה נגדו חקירה על-ידי מחלקת-המירמה-ההונאה במטה הארצי בפרשות שיתוארו בהמשך.

לכאזדה אפשר היה למשוך את הברור עוד זמן רב, ח"כ התחיה יובל נאמן, יכול היה להתמנות כשר בממשלת הליכוד, בעוד שמאחרי מעטה של סודיות מתנהלת נגדו חקירה על הפיקוח על מטבע-חוץ בחו"ל.

העובדה שהמידע יצא החוצה, הכניסה את הממשלה למירוץ מטורף. למנחם בגין, הרואה חשיבות עליונה בצירוף התחיה לקואליציה, היה חשוב שהתיק יסגר - ומייד, מה שנמשך חודשים, צבר תנופה מדהימה ובתוך ימים הוחלט שהשר ה' מיועד ישלם כופר-קנס ולא יועמד לדין. מה שהם שכחו הוא, שנאמן קשור לפרשה נוספת, שפרסיה מצויים בפרקליטות מחוז תל-אביב.

ידיעה שתולה

הידיעה המוזתלת, שפורסמה בי עיתון מעריב ביום השני שעבר,

כדס הציל אותו ב-1977 - בגין מציל אותו עכשיו

גילתה שהיועץ המישפטי לממשלה הודיע שמי שמיועד להיות שר-הפיתוח-הטכנולוגיה, לא יועמד לדין על הפקדת כסף בחו"ל. אשר המיועד, השהה לא-הארגנה יותר בחו"ל מאשר בארץ, עוד הספיק להודיע מספרים שמדובר בעניין שהיה לפני עשר שנים, כאשר הוא קשה במשך זמן-מה בארצות-הברית כמנהל של מכון לטיסיקה, והחוקתו במקום שולמה על-ידי אוניברסיטה מקומית.

נאמן טען שכאשר הוא חדל למלא את חובות האוצר בעניין החוקת כספים כי חו"ל, הוא דיווח על כך לאוצר, ומכאן אפשר להבין שהחקירה נגדו החלה ביוזמתו ובסופה החליט יצחק זמיר שח"כ התחיה ישלם כופר-קנס ולא יועמד לדין.

הידיעה המפתיעה, שפורסמה בימים שבה מתנהל משאומחן קדחתה לצירוף התחיה לקואליציה, ושמתוכנה ברור ש-היוזמה לפירסומה היתה ממשלתית היתה תוצאה של חקירה שערך העולם הזה. כאשר התברר שסיפור החוקת מטבע-חוץ על-ידי יובל נאמן ללא היתר, לצד גילויים אחרים, יופיעו בשבועות, הודרוו שני פקידי ממשלה - נגיד בנק-ישראל, משה מנדל באום, שהוא איש המסד"ל, היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, לסיים את הטיפול בתיק הפקדת הכסף בחו"ל.

הידיעה במעריב, המנסה לטהר את נאמן, העלימה את המידע המרכזי בסיפור ה' הפקדה בחו"ל. בין השנים 1968-1978 ניהל נאמן חש-

המישטרה את כל מה שידוע לו על הנעשה ברשות. טריקל הסביר שהחל בשנת 1970 הוא חש שלא בנוח במישרתו. בעת ביקורו של עובדי מבקר-המדינה במישרדו, הוא התלבט רבות אם לדווח להם על המתרחש שם. בשנת 1974 הוא עזב את האוניברסי-

כשנודע ל..בנק ישראל" ש..העולם הזה" עומר לכדסם - מיהר למשמש

טה, קיבל פיצויים מוגדלים, ועבר לעבוד במקום אחר. טריקל טען בעדותו שהוא איש שביצע את העברות הכספיים למדענים עבור מחקר רים פיקטיביים שהם הגישו, מחקרים שכבר נעשו בעבר. המדענים הגישו אותו מחקר שאליו מצורפים תלושי-משכורת הוצאות אחרות, שכביכול שולמו למועסקים שונים, כספים אלה הועברו לכיסיהם הפרטיים של המדענים.

טריקל הציע שהוא יהיה עדי-מדינה. בין השמות שאותם הוא הזכיר ככאלה שהוא העביר להם כספים היה נשיא-האוניברסיטה באותם שנים, הפרופסור יובל נאמן.

אחד המיקרים שאליהם התכוון טריקל היה מחקר של חיל-האוויר האמריקאי, שאורגן דרך חברת רמות וחיל-האוויר הישראלי, ובוצע לכאורה על-ידי נאמן.

טריקל נחקר ממושכות על-ידי תתי-ניצב בנימין זיגל ואנשיו. הימים היו ערב ה' בחירות של שנת 1977. נאמן היה עוזרו-לשעבר של מועמד המערך לראשות הממשלה, וחבר טוב של ראש-הממשלה ש' הסתבך בהחזקת מטבע-חוץ בארצות-הברית. היתה זו תקופה קשה ביותר עבור המערך. השר אברהם עופר התאבד. פרשת אשר ידלין איימה לפתוח תיבת פאנדורה לגבי המקורות הכספיים של מפלגת-העבודה.

ד"ש איימה לגזול מהמערך בוחרים רבים. החקירה בעניין האוניברסיטה התל-אביב בית לכנסה לקיפאון עמוק, שממנה הרוויח (המשך בעמוד 9)

קואליציה המצומצמת שלו ולמנוע סכנה חזרת ונישנת של כמעט נפילת-ממשלה בהצבעות אי-אמינות.

עזרה מהשילטון

לא היתה זו הפעם הראשונה שנאמן זוכה לעזרה חשובה מהשילטון.

בשנת 1977 היתה שנה קשה מאוד עבור מי שהיה אלוף-מישנה בצה"ל, מדען בעל שם עולמי, פרופסור מן המניין וראש החוג לפיסיקה באוניברסיטת תל-אביב. אחר-כך נשא האוניברסיטה, ואף עוזר לשימרון פרס, כאשר זה היה שר-הביטחון בממשלת יצחק רבין.

באותה שנה התנהלה חקירה מישטרית מקיפה באוניברסיטת תל-אביב. בין שאר העניינים שנבדקו היתה עניין הרשות-למחקר, היום חברת רמות, האחראית לגיוול כספי המחקר של חלק ממדעני האוניברסיטה. הכסף מגיע מתרומות או מקרנות-מחקר. מנהל-החשבונות הראשי של הרשות היה מנדל טריקל, עלה מרומניה, שהיה ידוע כאיש מיקצוע מוכשר ביותר. אחרי שיחה עם העולם הזה בחדש מרץ באותה שנה הוא הסכים לספר לחוקרי-